

ת"פ 4062/09/22 - מדינת ישראל נגד ד.ג.ש. אספקת מתכות בע"מ

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 4062-09-22 מדינת ישראל נ' ד.ג.ש. אספקת
מתכות בע"מ

לפני בעניין:	כבוד השופטת רבקה גלט המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד אמיר ברק
נגד	הנאשמת	ד.ג.ש. אספקת מתכות בע"מ ע"י ב"כ עו"ד ליאור רוב

גזר דין

העבירה

הנאשמת הורשעה בעבירה של שימוש אסור לפי סעיף 243(ה) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.

תיאור העובדות על פי כתב האישום המתוקן, הוא כי הנאשמת עשתה שימוש אסור בקרקע שחלקה בייעוד חקלאי כקרקע חקלאית מוכרזת, וחלקה בייעוד למגורים, במקרקעין הידועים כגוש 6795 חלקה 62 במשמר השבעה, במרחב התכנוני של הוועדה המקומית עמק לוד/שדות דן. השימוש בוצע בשטח של כ-300 מ"ר, לצורך ניהול עסק לאחסנת אלומיניום וכלי עבודה.

המבנה בשטח 300 מ"ר נבנה בהיתר, ועשוי מבנייה קלה ואיסכורית. עם זאת, הנאשמת מבצעת בו שימוש אסור, בסטייה מההרשאה בהיתר ומן התכניות, וזאת החל ממועד שאינו ידוע במדויק, במהלך שנת 2004, כשוכרת המקרקעין מאת הבעלים.

כתב האישום הוגש בעקבות בקשת הנאשמת להישפט בגין קנס מנהלי בסך 200,000 ₪, שהוטל עליה מכוח תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי - תכנון ובניה) תשע"ח-2108.

קורות ההליך

כתב האישום הוגש בחודש ספטמבר שנת 2022.

בחודש דצמבר שנת 2022, ובטרם נפתח משפטה של הנאשמת, הוגשה מטעם המאשימה בקשה לצו הפסקת שימוש לפי סעיף 236 לחוק התכנון והבניה, בה נתבקש בית המשפט להורות על הפסקת השימוש האסור וסגירת המקום, שייכנס לתוקף באופן מיידי (בב"נ 18619-12-22 בבית משפט זה). בבקשה גוללה המאשימה את צעדי האכיפה שנקטו נגד הנאשמת, לרבות מתן התראה, ניהול החקירה והטלת הקנס המנהלי, הליכים שראשיתם בחודש אפריל 2021.

לאחר בקשות דחייה שונות, התקיים דיון בבקשה ביום 29.6.23, ובו הודיעו ב"כ הצדדים כי גיבשו הסכמות, לפיהן המשיבה התחייבה להודות בעבירה בהליך העיקרי, לרבות הודאה כי מדובר במבנה שנבנה ללא היתר. הוסכם כי הצדדים יעותרו לאיחוד הדיונים בבקשה ובהליך העיקרי, ובדיון שייקבע תודה הנאשמת ותורשע. לאחר מכן, הצדדים יעותרו לעונש איש לשיטתו, אך המאשימה התחייבה להסתפק ברכיב ענישה של קנס, ולהסכים כי הצווים שיינתנו בגזר הדין יעוכבו למשך חצי שנה. עוד הוסכם כי לאחר שיינתן צו הפסקת שימוש בגזר הדין, תחזור בה המאשימה מן הבקשה לצו שיפוטי.

בהמשך להסכמות אוחדו הדיונים לפניי. בדיון מיום 26.3.24, הוגש בהסכמה כתב אישום מתוקן, לפיו מיוחסת עבירת השימוש האסור, אך זאת במבנה שנבנה בהיתר. הנאשמת הורשעה בעבירה, ונשמעו הטענות לעונש. בהתאם להסכמות, ונוכח ההרשעה, הוריתי על מחיקת הבקשה לצו שיפוטי, שכן הצו הנדרש יינתן כעת, במסגרת גזר הדין.

טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה הפנה לחומרה שבביצוע העבירה. נטען כי מעיקרו של הדין היתה המאשימה רשאית להטיל קנס בסך 600,000 ₪, שכן מדובר בחברה בע"מ שביצעה את העבירה בקרקע שחלקה בייעוד חקלאי. למרות זאת, הוטל קנס מנהלי בסך 200,000 ₪ בלבד, על פי התעריף הקבוע בתקנות לעבירה בידי תאגיד, בקרקע שייעודה אחר, ולא בנסיבות המחמירות. נטען כי נוכח ההתחשבות שנקטה כאן, אין מקום להפחית מקנס המקור. עוד הפנה ב"כ המאשימה לקורות האכיפה, שהתמשכה על פני תקופה ארוכה, בה ניתנו התראות והזדמנויות חוזרות לנאשמת לחדול מן העבירה, תוך התכתבויות וביקורים במקרקעין. למעשה, המדינה אפשרה לנאשמת אורכה של 7 חודשים לצורך התארגנות, ורק לאחר שזו לא הועילה, הוטל הקנס המנהלי. גם לאחר זאת, לא חדלה הנאשמת מן השימוש האסור, והוא נמשך אף כיום. ב"כ המאשימה הפנה לרציונלים העומדים בבסיס הקנס המנהלי, והצורך למנוע תמריץ להגשת בקשות סרק להישפט שנועדו רק להפחית את הקנס, באופן בלתי שוויוני. בעניין זה, הפנה לפסיקת בית המשפט העליון לפיה נקודת המוצא היא הקנס המנהלי אשר יש לראות בו תחתית המתחם ההולם. לדעת המאשימה, גם במקרה דנן יש לקבוע כי קנס המקור הוא תחתית המתחם, ויש לקחת בחשבון כי מדובר בקרקע שחלקה חקלאי, והשימוש האסור עדיין נמשך, לפיכך המתחם מגיע עד 400,000 ₪. אשר לקביעת סכום הקנס בתוך המתחם, אמר ב"כ המאשימה כי ייתכן שאכן יש אופק תכנוני חיובי להכשרת המבנה, במסגרת פל"ח. בסופו של דבר, עתרה המאשימה להטיל קנס בסך 300,000 ₪. בנוסף, הסכימה לעיכוב ביצוע של הצו שיינתן, למשך 6 חודשים נוספים, למרות העיכובים שחלו בהליך, וזאת בין היתר נוכח מלחמת "חרבות ברזל" שגרמה לעיכובים שונים בתהליך ההכשרה.

ב"כ הנאשמת טען כי יש משקל רב לתיקון כתב האישום במחיקת הנסיבה של העדר היתר למבנה, וכי שעה

שמוסכם כי המבנה נבנה בהיתר, יש לראות את העבירה באור הרבה פחות חמור. נטען כי בדין לא בוצעה אכיפה נגד הנאשמת על פני שנים, היות שהשימוש נעשה במבנה עם היתר, ובאופן גלוי, בעוד שקנסות מנהליים נועדו לעצור עבירות טריות. נטען כי בכוונת הנאשמת לעתור לעיכוב ביצוע הצו שיינתן, שכן עסקה מהווה מקור פרנסה למספר משפחות. נוכח עתירתה זו, ולאחר ששמעה את הערת בית המשפט, הכירה הנאשמת בבעייתיות שבעתירתה להפחתה מקנס המקור, והודיעה כי היא מקבלת על עצמה את הקנס כפי שהוטל, בסכום של 200,000 ₪, ולצד זה עתירתה היא לעכב את הצו לתקופה המקסימלית. בעניין זה, נטען כי הנאשמת החלה בהליך הכשרה, אך בשל פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", הואטו הליכי ההכשרה. בנוסף, המלחמה פגעה קשות בהתנהלות העסקית, שכן עיסוקה באלומיניום לבנייה, ואילו אתרי הבנייה ברובם מושבתים בעת הזו. נטען כי הנאשמת נאלצת להתמודד עם העדר הכנסה, לצד הוצאות כבדות בהן היא ממשיכה לשאת. נוכח כל הנימוקים הללו, עתירת הנאשמת היא לחלק את הקנס ל-40 תשלומים, ולעכב את הצו למשך שנה.

נציג הנאשמת, בדברו האחרון הסביר את הקושי הכלכלי בו היא שרויה כיום. כמו כן, הוגש מטעמה אישור רואה חשבון לפיו מאז אוקטובר 2023 חלה ירדה של 40.5% בהכנסותיה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

המסגרת הנורמטיבית

כאמור, מקורו של כתב האישום בבקשה להישפט, בעקבות הטלת קנס מנהלי. סעיף 14 לחוק העבירות המנהליות קובע הסדר עונשי לגבי עבירות בגין הורשע נאשם לאחר הטלת קנס מנהלי, ולפיו אין להטיל קנס נמוך מקנס המקור, אלא בהתקיים נסיבות מיוחדות המצדיקות את ההפחתה. הסדר זה נעוץ בטיבן של העבירות המנהליות, בצורך באכיפה אפקטיבית ושוויונית, ובמניעת הגשת בקשות סרק שכל מטרתן להביא להפחתת הקנסות.

בהלכה הפסוקה המושרשת נקבע כי לא זו בלבד שאין להפחית מקנסות מנהליים קצובים כלאחר יד, אלא שיש מקום לשקול השתת קנס הגבוה מן הקנס המנהלי הקצוב. בעפ"ג (מרכז) 48922-05-18 מד"י נ' פאללאק (4.10.18) נאמר:

אדרבא, דעתנו במכלול האמור היא, כי במצב דברים זה, בו מעדיף אדם שלא לשלם את הקנס המנהלי ומבקש להישפט, הרי שמהורשע צריך סכום גזר הדין לעלות על הסכום המקורי המנהלי אותו נדרש לשלם, ובהחלט מקובלת עלינו לעניין זה עמדת המערערת כי קנס מופחת יש בו כדי לעודד הגשת בקשות סרק להישפט במטרה "להתמקח" על גובה הקנס המנהלי שהוטל, ולמנוע מצב בו יוצא חוטא נשכר עת יזכה הוא ליתרון על פני מי ששילם את הקנס שהוטל עליו, ללא הליך משפטי, ולתובנה כי ביצוע העבירה הוא ריווחי והעבריינות משתלמת.

קביעות אלה מצאו ביטוי בהחלטות רבות נוספות (עפ"ג (ב"ש) 16066-09-19 דויגי נ' מד"י (6.2.20); ע"פ (ארצי) 24/05 מור אחזקות נ' מד"י (14.7.08); ע"פ (ארצי) 74/09 משרד התמ"ת נ' דור אלון בע"מ (10.5.10); ע"פ (ארצי) 32385-05-14 חי אחזקות בע"מ נ' מד"י (13.8.15)).

מתחם הקנס ההולם בעבירות תו"ב שהוטל בגין קנס מנהלי

חומרה יתרה נודעת לעבירות לפי חוק התו"ב, ובדרך כלל מוטלים בגין עונשי קנס מכבידים (רע"פ 189/11 מודלג' נ' מד"י (3.3.14)). זאת, במיוחד מקום בו עסקינן בעבירות בקרקעות חקלאיות (רע"פ 2330/09 נוסטרדמוס נ' ועדה מקומית חבל מודיעין (9.6.09); רע"פ 1352/09 קיבוץ עלומים נ' מד"י (4.6.09); רע"פ 6665/05 מריסאת נ' מד"י (17.5.06); ע"פ (ב"ש) 4544/07 בוארון נ' וועדה מחוזית דרום (2.4.08)).

ברע"פ 7286/22 בונפד נ' מד"י (23.2.23), נקבע כי גם בהליך שיסודו בקנס מנהלי קיימת החובה לקבוע את מתחם הקנס ההולם, אך ככלל - תחתית המתחם תעמוד על שיעור הקנס המנהלי:

פשיטא בענייננו שגם בהשתתף קנס בהליך פלילי שבא חלף הליך מנהלי, יש לקבוע מתחם עונש הולם. במסגרת זו תחתית המתחם בדרך כלל ראוי שתעמוד על שיעור הקנס המנהלי ולא פחות מכך. בהליך זה הקנס שהושת על המבקש אינו חורג מהקנס הראוי ועל כן לא ראינו מקום לתת למבקש רשות לערער. הבקשה נדחית.

ואכן, בנוגע לעבירות מנהליות לפי חוק התו"ב, אשר ניתנו בגין קנסות מנהליים קצובים מכוח התקנות, נוהג בית המשפט לראות בקנס המקורי מעין "עונש מוצא", אשר הפחתתו תתאפשר אך ורק במסגרת התנאים הנזכרים בסעיף 14, ובעניין זה ניתן להפנות לפסיקה ההולכת ונאספת מאז כניסת התקנות לתוקפן (עתפ"ב (מרכז) 12501-07-22 שירי נ' המחלקה להנחיית תובעים (3.10.22); ת"פ 47270-03-20 המחלקה להנחיית תובעים נ' דאוד (13.7.22); תפ"ב 40211-04-21 המחלקה להנחיית תובעים נ' שירי (25.5.22); תפ"ב 26978-04-19 המחלקה להנחיית תובעים נ' קאסם (6.10.22); תו"ב 53332-06-21 וועדה מקומית דרום השרון נ' רג"א טכנולוגיות בע"מ (29.6.22); ת"פ 27767-11-20 המחלקה להנחיית תובעים נ' בן אברהם (20.4.23); ת"פ 5305-10-20 המחלקה להנחיית תובעים נ' טולדנו (20.4.23); ת"פ 16594-08-20 המחלקה להנחיית תובעים נ' לאופר (15.1.23)).

בענייננו, הנאשמת לא עתרה להפחתה מקנס המקור, ואילו התביעה עותרת לקביעת מתחם אשר קנס המקור הוא תחתיתו.

לצורך קביעת המתחם ההולם, אקח בחשבון את העובדה שהנאשמת עושה שימוש אסור בקרקע שחלקה בייעוד חקלאי, ולא חדלה מכך, עד היום, למרות חלוף תקופה משמעותית. התמשכות העבירה היא שיקול נכבד, שכן עסקינן בעבירה נמשכת ומתחדשת, וזו הולכת ותופחת עדיין (רע"פ 10571/08 מד"י נ' מלכיאל (23/6/11)).

לצד האמור, אקח בחשבון כי מדובר בשימוש שאינו נרחב ביותר, ורק חלק מן המקרקעין מצוי בייעוד חקלאי. כמו כן, ישנה חשיבות רבה לכך שהשימוש מבוצע במבנה שנבנה בהיתר.

עוד אקח בחשבון את העובדה שהנאשמת החלה בהליך הכשרה, אך הוא התעכב בין היתר בשל השבתת הוועדה המקומית בתקופת הלחימה מאז אוקטובר 2023. לדיון האחרון התייצב המתכנן מטעם הנאשמת, והובהר כי הוא פועל להכשרת השימוש, אשר אף ב"כ המאשימה אישר כי ההליך אינו חסר סיכוי.

לאור הלכת **בונפד** ומדיניות הענישה כפי שהובאה, ובהעדר נסיבות ייחודיות לקולא, אני סבורה כי במקרה דנן יש לראות בקנס המנהלי כתחתית המתחם, והוא נע עד סך 300,000 ₪.

כעת יש לבחון מהו העונש המתאים להטילו על הנאשמת, והאם מתקיימות נסיבות המצדיקות קנס גבוה כעתירת המאשימה.

העונש המתאים לנאשמת

המאשימה טוענת כי בעניינה של הנאשמת יש להחיל את ההלכות המנחות של בית המשפט המחוזי, לפיהן הוטל קנס גבוה מקנס המקור, מקום בו לא הופסק השימוש האסור קודם למועד גזר הדין (למשל: עתפ"ב (מח' מרכז) 23344-04-23 אוטו מימונית בע"מ נ' המחלקה להנחיית תובעים (6.7.23); תו"ב 26241-06-21 המחלקה להנחיית תובעים נ' נטורפוד בע"מ (9.2.23) ת"פ 27767-11-20 המחלקה להנחיית תובעים נ' בן אברהם (20.4.23); ת"פ 53505-10-20 המחלקה להנחיית תובעים נ' טולדנו (22.3.23); תפ"ב 27657-10-20 המחלקה להנחיית תובעים נ' סילק רואד בע"מ (14.11.23)). ואולם, קיימים בפסיקה גם מקרים בהם הופחת קנס המקור, בעקבות הפסקת השימוש שנעשתה בשלב מאוחר במיוחד, תוך כדי דיון בערכאת הערעור (למשל: עתפ"ב 2219-02-23 גרין ואח' נ' מד"י (21.6.23)).

בענייננו, אכן טרם הופסק השימוש, ובכך נסיבה לחומרה. עם זאת, כפי שהובא קודם, הנאשמת פועלת להכשרת השימוש, וחלק מן העיכובים נעוצים במצב הלאומי לעת הזו.

כידוע, בהתאם להוראת סעיף 40ח' לחוק העונשין, על בית המשפט להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם בבואו להטיל עליו קנס. לאור הוראה זו, אקח בחשבון כי לצד התמשכות השימוש, נקלעה הנאשמת לקושי כלכלי פתאומי, בעקבות מלחמת "חרבות ברזל". נטען כי החברה מפרנסת מספר משפחות, אך למעשה, מרבית לקוחותיה מושבתים בשל שיתוק תחום הבנייה, כך שפחתו ההכנסות במידה משמעותית. הטענות בעניין זה, מגובות בדו"ח רואה חשבון כפי שהובא קודם.

במכלול הנסיבות, אני סבורה כי במקרה זה, הקנס ההולם יהיה קנס המקור, המאזן נכונה בין כלל הנסיבות.

אשר לעיכוב ביצוע הצו, נותרה מחלוקת בין הצדדים האם יעוכב לפרק זמן של 6 חודשים כעתירת התביעה, או לפרק זמן מקסימלי של שנה כעתירת הנאשמת. בעניין זה, אקח בחשבון את העובדה שהליכי האכיפה החלו עוד במאי

2021, כך שהיה על הנאשמת לחדול מן השימוש זה מכבר, או לקדם את הרישוי מבעוד מועד. עם זאת, לא אקשה עליה יתר על המידה במצב הנוכחי, בו מצויה המדינה במלחמה עדיין.

לאחר כל האמור, אני גוזרת את העונשים הבאים:

א. קנס כספי בסך 200,000 ₪, אשר ישולם ב-36 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.6.24 ובכל 1 לחודש עוקב.

ב. ניתן בזה צו איסור שימוש למבנים המפורטים בכתב האישום, אשר ייכנס לתוקפו ביום 12.1.25. הצו יירשם בפנקסי המקרקעין.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, ד' אייר תשפ"ד, 12 מאי 2024, במעמד הצדדים.